

RAPPORT

Natuurtoets Noordoevers Hendrik Ido Ambacht

In het kader van de Wnb en NNN

Klant: Terra Nova

Referentie: BI1743-WM-RP-221206-1617

Status: S0/P01.01

Datum: 6 december 2022

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Jonkerbosplein 52
6534 AB Nijmegen
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

+31 88 348 70 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Natuurtoets Noordoever Hendrik Ido Ambacht

Sub titel: In het kader van de Wnb en NNN
Referentie: BI1743-WM-RP-221206-1617
Status: P01.01/S0
Datum: 6 december 2022
Projectnaam: Noordoever
Projectnummer: BI1743
Auteur(s): Timon de Wolf

Opgesteld door: Timon de Wolf

Gecontroleerd door: Jerry Olthuis

Datum: 6 december 2022

Goedgekeurd door: Jerry Olthuis

Datum: 6 december 2022

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	5
1.3	Leeswijzer	5
2	Juridisch- en Beleidskader	6
2.1	Wet natuurbescherming	6
2.1.1	Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb)	6
2.1.2	Soorten (hoofdstuk 3 Wnb)	6
2.1.3	Houtopstanden (hoofdstuk 4 Wnb)	7
2.2	Natuurnetwerk Nederland	7
3	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	8
3.1	Beschrijving plangebied en de directe omgeving	8
3.2	Voorgenomen ingreep	10
4	Toetsing wettelijk beschermde gebieden	11
4.1	Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde gebieden	11
4.2	Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden	11
4.3	Storingsfactoren en effectenbeoordeling	12
4.4	Conclusie wettelijk beschermde gebieden	13
5	Toetsing wettelijk beschermde soorten	14
5.1	Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten	14
5.2	Aanwezigheid of te verwachten wettelijk beschermde soorten	14
5.3	Effectenbeschrijving- en beoordeling	19
5.4	Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen	20
5.5	Conclusie wettelijk beschermde soorten	22
6	Toetsing wettelijk beschermde houtopstanden	23
6.1	Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde houtopstanden	23
6.2	Conclusie wettelijk beschermde houtopstanden	23
7	Toetsing planologisch beschermde gebieden	24
7.1	Werkwijze onderzoek naar planologisch beschermde gebieden	24
7.2	Ligging plangebied ten opzichte van het Natuurnetwerk	24
7.3	Toetsing Omgevingsverordening Provincie Zuid Holland - NNN	25

8	Conclusie en aanbevelingen	26
8.1	Gebiedsbescherming	26
8.2	Soortenbescherming	26
8.3	Houtopstanden	26
8.4	Natuurnetwerk Nederland	27
9	Literatuur	28
	Inleiding Wet natuurbescherming	29
	Natura 2000 (Wnb hoofdstuk 2)	29
	Beschermde soorten (Wnb hoofdstuk 3)	31
	Bescherming van houtopstanden (Wnb hoofdstuk 4)	34
	Planologische gebiedsbescherming (NNN)	35
	“Nee, tenzij”	35
	Wezenlijke kenmerken en waarden	35

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Terra Nova is voornemens om ter plaatse van Hendrik Ido Ambacht nieuwe woningen te creëren. De locatie wordt omgevormd naar woningbouw inclusief parkeerplaatsen en horeca. In totaal komen er 176 woningen bestaande uit appartementen langs de Noord en grondgebonden woningen aan Vreesdijk 217-273. Daarnaast wordt er 385 m² aan horeca gerealiseerd. Ruimtelijke plannen en/of ingrepen moeten getoetst worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving. In Nederland worden de natuurwaarden via de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) beschermd. Onder de Wnb is de bescherming geregeld van Natura 2000-gebieden, soorten die genoemd zijn in de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn alsook overige soorten opgenomen in de bijlagen van de Wnb en van houtopstanden. Naast de wettelijke bescherming worden natuurgebieden planologische beschermd via onder andere het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN). Royal HaskoningDHV (RHDHV) is gevraagd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling te toetsen aan voorgenoemde natuurwet- en regelgeving.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Dit rapport geeft een algemene indruk van het plangebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het doel van de natuurtoets betreft de toetsing van het voornemen aan de vigerende natuur- en regelgeving. Specifiek gaat het om de volgende onderdelen:

- Voortoets in het kader van Natura 2000,
- Quickscan Soortenbescherming,
- Indicatie te kappen (beschermd) houtopstand,
- Beoordeling planologisch beschermde Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Uit de natuurtoets volgt of er in het kader van Natura 2000 een passende beoordeling nodig is, of er in het kader van soortenbescherming vervolgstappen zoals het uitvoeren van een aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt beschreven of voor het kappen van de opstand een kapmelding ingediend te worden bij het bevoegd gezag en als laatst geeft de natuurtoets duidelijkheid over of vervolgstappen ten aanzien van het planologisch beschermde NNN nodig zijn.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Wet natuurbescherming en het NNN beschreven wordt. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het plangebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 is de voortoets in het kader van Natura 2000-gebieden beschreven. In hoofdstuk 5 is de quickscan ten aanzien van beschermde soorten opgenomen. In hoofdstuk 6 is beoordeeld of te kappen bomen wettelijk beschermd zijn. Hoofdstuk 7 beschrijft effecten op het planologische beschermde NNN. Tot slot zijn in hoofdstuk 8 de conclusies samengevat en worden aanbevelingen gedaan.

2 Juridisch- en Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt het juridische (Wet natuurbescherming) en het planologische kader beschreven (Natuurnetwerk Nederland). Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar bijlage 1 van de rapportage.

2.1 Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van inheemse soorten planten en dieren geregeld in de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). Deze wet bevat regels voor de bescherming van natuurgebieden, in het wild levende dier- en plantensoorten en houtopstanden in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen. De provincies zijn over het algemeen het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid (zoals gaswinning en uitbreiding snelwegen), is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Voor dit project is provincie Zuid-Holland bevoegd gezag. De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (art 1.11) drie onderdelen welke relevant zijn voor dit project. De relevante onderdelen van de Wnb worden onderstaand toegelicht. Voor de volledige wettekst zie: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>.

Algemene zorgplicht: de Wet natuurbescherming schrijft voor dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel als redelijkerwijs mogelijk is voorkomen moet worden, ongeacht of deze beschermd zijn of niet.

In de volgende paragrafen worden de relevante wettelijke kaders behandeld.

2.1.1 Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb)

Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn moeten Natura 2000-gebieden aangewezen worden om habitats en soorten van Europees belang te beschermen. Deze gebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. In totaal zijn er ruim 160 Natura 200-gebieden aangewezen. Voor elk Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor soorten en/of habitattypen. Per soort en/of habitatype is aangegeven of behoud van de huidige aantallen/arealen voldoende is of dat uitbreiding dan wel verbetering nodig is. Het is verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat significante gevolgen kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van (de aangewezen habitattypen en -soorten van) een Natura 2000-gebied.

2.1.2 Soorten (hoofdstuk 3 Wnb)

De Wnb kent drie beschermingsregimes:

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb). Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2 van de Wnb). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.

Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3 van de Wnb). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb.

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen. Zo is het verboden om nesten van vogels te vernielen, of te beschadigen en is het verboden om soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn te verstoren. De bepalingen in paragraaf 3.3 van de Wnb zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast. Lukt dat niet en worden verbodsbepalingen overtreden, dan is een ontheffing nodig. Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De lijst met vrijgestelde soorten kan daardoor per provincie verschillen.

2.1.3 Houtopstanden (hoofdstuk 4 Wnb)

Het is verboden om een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder een melding te doen bij gedeputeerde staten. Indien een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld moet er herplant plaatsvinden van de gevelde houtopstand. De provincie hebben regels opgesteld over de herplant.

Onder een houtopstand wordt verstaan: een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte grond beslaat van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Er zijn een aantal uitzonderingen, zoals houtopstanden binnen de bebouwde kom, kweekbomen en populieren en wilgen als wegbeplanting.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN), is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de Provinciale Omgevingsverordeningen door toepassing van een specifiek afwegingskader: het "nee, tenzij"-regime.

Nieuwe plannen en/of projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten (bevoegd gezag voor Natuurnetwerk Nederland) vereist.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze inhoudelijke doelen zijn per provincie uitgewerkt in het Natuur-beheerplan (natuurtypen) en aanvullende provinciale documenten. In geval van Natuurnetwerk Nederland hoeft in beginsel geen rekening gehouden te worden met externe werking, zoals wel het geval is voor de Wet natuurbescherming. Echter, Gedeputeerde Staten zijn vrij hiervan af te wijken. De provincie kan als bevoegd gezag daar strenger mee omgaan.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied en de directe omgeving

Het plangebied ligt in Zuid-Holland te Hendrik Ido Ambacht. Het is gelegen tussen de Veersedijk en de Rietbaan (watergang). Het betreft een braakliggend terrein met restanten van het voormalig gebruik (kraan op rails en funderingen van voormalige woningen). Op 1 december 2022 is een aanvullend veldbezoek uitgevoerd. Ten tijde van dit veldbezoek was de woning op Veersedijk 271 en de begroeiing hieromheen verwijderd. Verder is aan de zuidzijde is tevens een plaats voor het ter water laten van boten. Op de Veersedijk 253 is nog een bedrijfswoning aanwezig.

Figuur 3-1 De ligging van het plangebied in de omgeving.

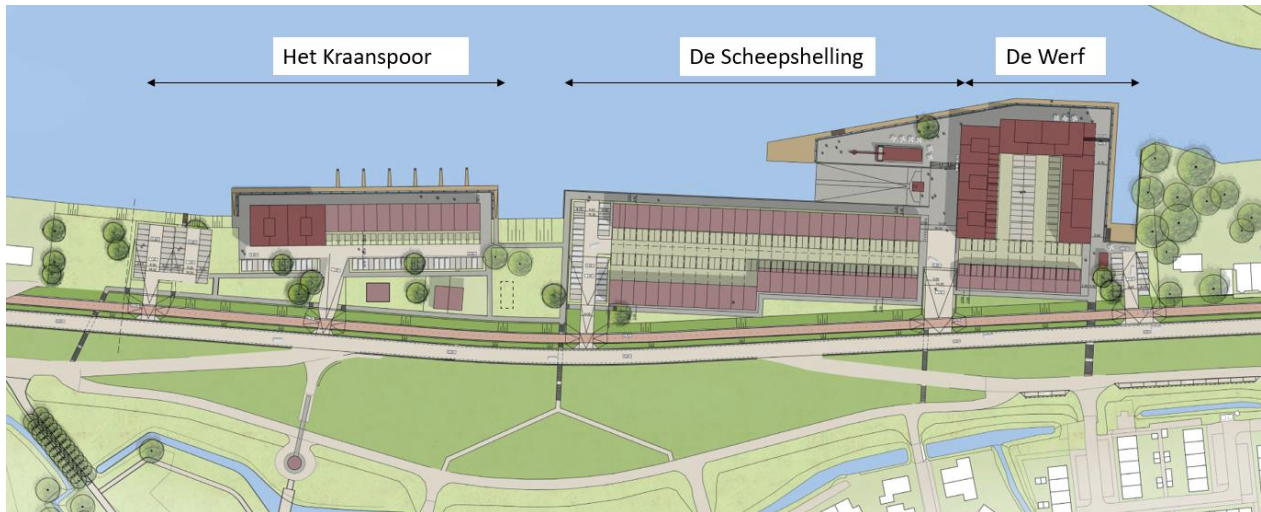
Binnen het plangebied zijn een aantal bomen (gewone es, lijsterbes, gewone vlier) en struiken (wilde braam) aanwezig. Aan de noordkant van het plangebied domineerde de kornoelje. Ten oosten van het plangebied domineert wilde braam. Binnen het plangebied was geen water aanwezig en door de beschoeiing kan het plangebied ook moeilijk worden bereikt door soorten gebonden aan water (zie Figuur 3-2).

Figuur 3-2 Een impressie van verschillende elementen binnen het plangebied. Foto's RHDHV 2022.

3.2 Voorgenomen ingreep

Het plangebied wordt ontwikkeld voor woningbouw en horeca. Om dit te bereiken worden er bomen gekapt en zal het gebied voorafgaand aan de ontwikkeling van de woningen en horeca bouwrijp gemaakt worden. In de nieuwe situatie wordt het plan in 3 fasen gerealiseerd. Tevens komen in de nieuwe situatie weer bomen en groen terug, zie Figuur 3-3. De definitieve inrichting van het openbaar gebied wordt nog ontworpen. De exacte planning van de werkzaamheden is nog niet bekend.

Figuur 3-3 Een weergave van de beoogde situatie.

4 Toetsing wettelijk beschermde gebieden

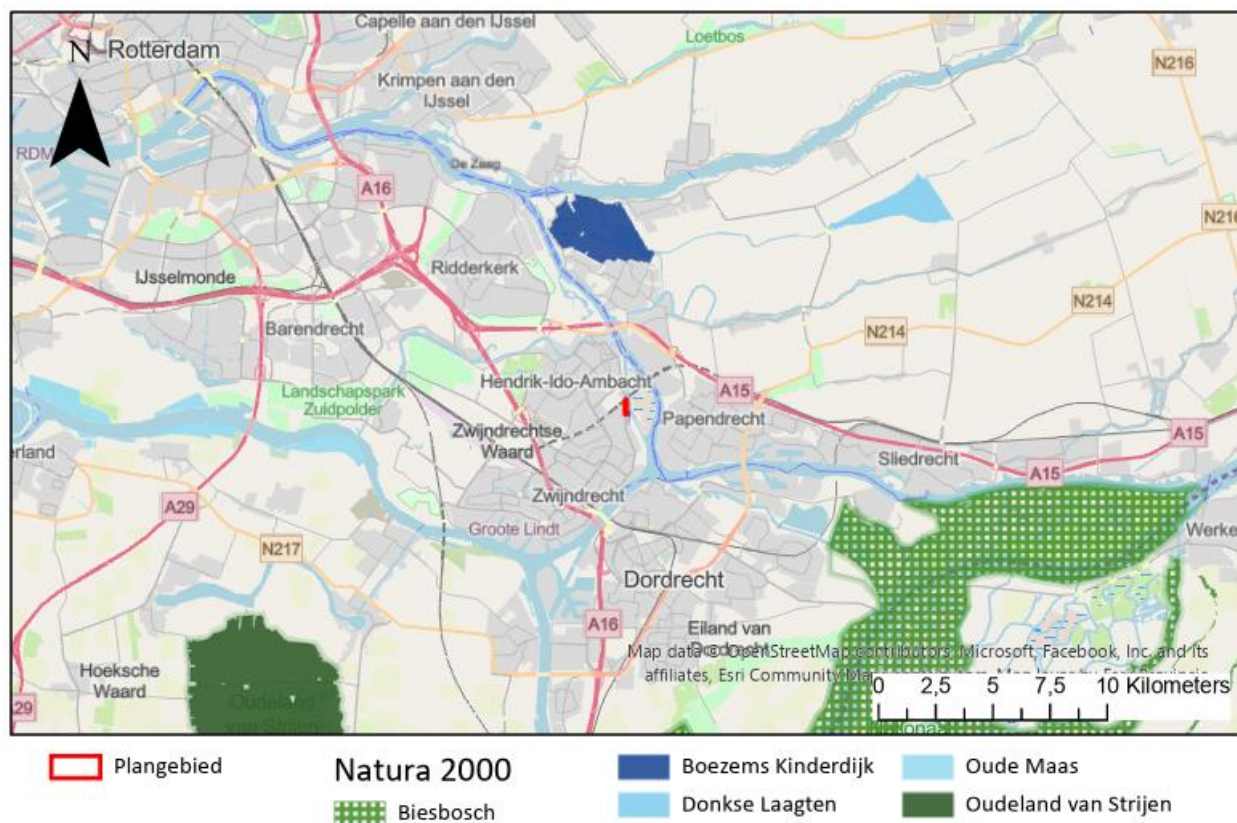
In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied wettelijk beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) zijn gelegen en wordt beoordeeld of storingsfactoren kunnen optreden (voortoets). Daarnaast zijn de benodigde vervolgstappen beschreven.

4.1 Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde gebieden

Om na te gaan welke wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn gelegen, is de Atlas Leefomgeving van de Rijksoverheid geraadpleegd (Ministerie van LNV, 2021a). Vervolgens is op basis van expert judgement een inschatting gemaakt van de effecten van de geplande ingreep in relatie tot de omliggende Natura 2000-gebieden. Dit is beoordeeld aan de hand van de storingsfactoren zoals geformuleerd in de zogenoemde Effectenindicator (Ministerie van LNV, 2021b). Vervolgens is nagegaan of en in hoeverre enige relatie te verwachten is tussen de effecten vanuit de voorgenomen ingreep en de onder de Wnb geformuleerde instandhoudingsdoelen van in deze omgeving liggende Natura 2000-gebieden.

4.2 Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Boezems Kinderdijk en ligt op ongeveer 6 km afstand van het plangebied (zie Figuur 4-1). Boezems Kinderdijk is aangewezen als Vogelrichtlijn- (VR). Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 km afstand van het plangebied (zie Figuur 4-1). Deze Natura 2000-gebieden worden in de verdere toetsing buiten beschouwing gelaten, gezien de afstand tot het plangebied en de aard van de ingreep.

Figuur 4-1 Ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde Natura 2000-gebieden (Ministerie van LNV, 2021).

4.3 Storingsfactoren en effectenbeoordeling

De voorgenomen activiteit leidt niet tot aanvullend ruimtebeslag in en rond Natura 2000-gebieden en grijpt niet in op het regionale grondwater of watersystemen waar enig Natura 2000-gebied onderdeel van is. Hierdoor is geen sprake van storingsfactoren als verdroging of vernatting. Ook is geen sprake van permanente aanpassingen aan de ruimtelijke inrichting van het plangebied. Er doen zich daarom geen storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering voor. Ook storingsfactoren als veranderingen door populatiedynamiek en bewuste soortensamenstelling doen zich niet voor. De afstand van de Natura 2000-gebieden tot het plangebied is dusdanig groot dat indirect negatieve effecten door geluid, licht, trillingen en optische verstoring op voorhand uitgesloten kunnen worden. Dit als gevolg van het gegeven dat emissies van geluid, licht en trillingen, door tussenliggend landgebruik als snelwegen en woonkernen, in combinatie met de afstand, ter plaatse van geen enkele Natura 2000-gebied nog waarneembaar zijn. Daarmee blijven alleen nog storingsfactoren verzuring en vermesting door atmosferische stikstofdepositie over. Deze storingsfactoren worden in de volgende paragraaf nader beoordeeld.

In Tabel 4-1 is de scoping van de bovengenoemde storingsfactoren samenvattend weergegeven. Met rood is aangegeven of de storingsfactoren mogelijk van toepassing zijn bij de voorgenomen ingreep.

Tabel 4-1 Potentiële storingsfactoren in Natura 2000-gebieden. De storingsfactoren die mogelijk van toepassing zijn met een kruis gemarkeerd.

Storingsfactoren					
Oppervlakteverlies		Verzilting	Verandering overstromingsfrequentie	Optische verstoring	
Versnippering		Verontreiniging	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door mechanische effecten	
Verzuring door stikstof-depositie uit de lucht	X	Verdroging	Verstoring door geluid	Verandering door populatiedynamiek	
Vermesting door stikstof-depositie uit de lucht	X	Vernatting	Verstoring door licht	Bewuste verandering soortensamenstelling	
Verzoeting		Verandering stroomsnelheid	Verstoring door trilling		

Verzuring en vermesting door stikstofdepositie

De inzet van werktuigen (met verbrandingsmotoren) tijdens werkzaamheden leidt mogelijk tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie in de omgeving van het plangebied. De extra stikstofdepositie binnen de omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van de toename van verkeer (gebruiksfase) is in een separate stikstofbeoordeling beoordeeld¹. Hieruit blijkt dat de gebruiksfase niet leidt tot een toename van de stikstofdepositiebijdrage (berekend op 0,00 mol N/ha/j). Hiermee kunnen significant negatieve effecten binnen omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van de gebruiksfase op voorhand worden uitgesloten.

In de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn diverse stikstofgevoelige habitattypen aanwezig. Een toename van stikstofdepositie in deze gebieden kan leiden tot verzuring en vermesting. Door verzuring kunnen daarvoor gevoelige plantensoorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verslechtering van de kwaliteit van een habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen (dier)soorten. Door vermesting kan een beperkt aantal plantensoorten sterk toenemen ten koste van andere (zeldzame) plantensoorten die vaak gebaad zijn bij weinig stikstof. Dit heeft effect op diersoorten doordat hierdoor

¹ Royal HaskoningDHV, 2022. Stikstofdepositie Noordoevers Hendrik-Ido-Ambacht (kenmerk: BI1743-MI-NT-220929-1044)

verandering van het leefgebied optreedt. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, als gevolg van verzuring en vermesting door stikstofdepositie uit de lucht (tijdens de aanlegfase) zijn niet op voorhand uit te sluiten.

Voorheen voorzag de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in een partiële vrijstelling voor de vergunningsplicht indien als gevolg van bouwactiviteiten sprake is van stikstofdepositie (Website omgevingsweb, 2021). Vanaf 1 juli 2021 tot 2 november 2022 diende er geen stikstofberekening meer plaats te vinden voor bouwactiviteiten, die in de aanlegfase van een plan noodzakelijk zijn, noch hoefde er een vergunning te worden aangevraagd. Echter is na uitspraak van de rechter op 2 november 2022 (Raad van State) deze partiële vrijstelling te komen vervallen. Voor zowel de aanlegwerkzaamheden en als het toekomstige gebruik van het terrein dient dan ook een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden. Indien uit deze berekening blijkt dat de toename van stikstof in de gebruiksfase gelijk of meer dan 0,01 N mol/ha/j is, moet een aanvullende ecologische beoordeling worden opgesteld en is het aanvragen van een vergunning mogelijk noodzakelijk in het kader van de Gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming.

4.4 Conclusie wettelijk beschermde gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Boezem Kinderdijk en ligt op ongeveer 6 km afstand van het plangebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten verzuring en vermesting niet op voorhand uitgesloten. Voorheen voorzag de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in een partiële vrijstelling voor de vergunningsplicht. Echter is na uitspraak van de rechter op 2 november 2022 (Raad van State) deze partiële vrijstelling te komen vervallen. Voor zowel de aanlegwerkzaamheden en als het toekomstige gebruik van het terrein dient dan ook een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden.

5 Toetsing wettelijk beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de (mogelijke) aanwezigheid van onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten beschreven en wordt voor de aanwezige habitats beoordeeld of ze geschikt zijn voor onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten. Tevens is per (mogelijk) voorkomende soort(groep) een effectbeoordeling opgenomen en worden eventuele vervolgstappen beschreven.

5.1 Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang is van het onderzoeksgebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het onderzoeksgebied voorkomen, zijn op 10 augustus 2022 de verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor het onderzoeksgebied en enkele kilometers rondom het onderzoeksgebied (NDFF, 2022). Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten (Verspreidingsatlas, 2022). Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, is inzicht verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied.

Op 11 augustus 2022 en op 1 december 2022 is een verkennend veldbezoek uitgevoerd, op zonnige dagen (31 graden en 8 graden) door een deskundig ecoloog werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Tijdens het tweede veldbezoek is er aanvullend gekeken naar de Veersedijk 253, het voorkomen van jaarrond beschermde nesten en naar de mogelijkheid voor de rivierrombout om uit te sluiten naar aanleiding van het integraal advies van de OZHZ. Aan de hand van de verspreidingsgegevens en de veldbezoeken is beoordeeld voor welke beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is in het onderzoeksgebied. Dit is beschreven in paragraaf 5.2.

Indien de onderzoeksresultaten voldoende zekerheid geven over het voorkomen van beschermde soorten, worden de mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten bepaald. In het geval dit op basis van de verkregen onderzoeksgegevens niet mogelijk is, wordt aangegeven welke vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader soortgericht onderzoek, moeten plaatsvinden. Dit is beschreven in paragraaf 5.3.

5.2 Aanwezige of te verwachten wettelijk beschermde soorten

Vaatplanten

Op basis van de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF kan ridderspoor in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldbezoek is deze niet waargenomen. Wilde ridderspoor is te vinden op matig voedselrijke kalkhoudende zandige klei in wintergraanakkers en op ruderaal omgewerkte terreinen op kalkgrond. Dit soort terreinen zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Wel zijn de soorten boerenwormkruid, ruig fijnstraal, wilde braam, wilde lijsterbes, wilde vlier, akkerdistel, bezemkruid, bonte leeuwenbek en kornoelje waargenomen. Deze soorten duiden op een verstoorde en voedselrijke bodem. Vrijwel alle beschermde vaatplanten zijn gebonden aan natuurgebieden, schrale gronden of extensief beheerde gronden. Dergelijk habitat is niet aanwezig in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van verspreidingsgegevens en/of de habitatanalyse kan het voorkomen van beschermde vaatplanten redelijkerwijs worden uitgesloten.

Grondgebonden Zoogdieren

Steenmarter

De steenmarter komt voornamelijk voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig ook in grote steden. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De soort heeft vaak zijn verblijfplaats in gebouwen, zoals op zolders, in kruipruimtes, spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen. Echter, ook boomholtes, takkenhopen en dichte struwelen waar weinig verstoring is, zijn geschikt als voortplantings- of verblijfplaats voor de steenmarter (zoogdiervereniging, 2022).

De verspreidingsgegevens van de NDFF duiden op het voorkomen van de steenmarter 1,5 km ten zuiden van het plangebied. Binnen het plangebied is tijdens het 2^e veldbezoek (1 december 2022) geen geschikte locatie voor verblijfplaatsen van de steenmarter aangetroffen (zie Figuur 5-1). Het ontbreekt aan dichte struwelen. Het gebied is mogelijk wel geschikt als foerageergebied. Het voorkomen van de steenmarter is daarom niet geheel uit te sluiten binnen het plangebied.

Figuur 5-1: impressie plangebied

Vleermuizen

Op basis van de geraadpleegde verspreidingsgegevens kunnen de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis en ruige dwergvleermuis voorkomen.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Ze maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Vleermuizen kunnen

globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten (zoals rosse vleermuis) en gebouwbewonende soorten (zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis). Een aantal soorten maken zowel van gebouwen als van bomen gebruik als verblijfplaats (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis). Vleermuizen foerageren over het algemeen op relatief windluwe plaatsen, zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes, die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige elementen kunnen tevens dienen als migratieroute van soorten die buiten Nederland overwinteren.

Verblijfplaatsen (zomer-kraam-paar-winter-)

De bomen binnen het plangebied zijn geïnspecteerd op geschikte holtes welke kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Deze zijn niet waargenomen. Ook is de bedrijfswoning op Veersedijk 253 onderzocht. Hier ontbrak het aan voegen en kieren om in of achter te schuilen. Ook waren er geen scheve dakpannen aanwezig (zie Figuur 5-2). Hierdoor is de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen onder de dakpannen minimaal.

Vliegroutes

De Veersedijk en de watergang Rietbaan kunnen gebruikt worden als vliegroute gezien het lijnvormige elementen betreft. Binnen het plangebied zijn geen mogelijke vliegroutes aanwezig.

Foerageergebied

Het plangebied heeft open windluwe plaatsen die geschikt zijn als foerageergebied. Ook kunnen vleermuizen boven de Rietbaan foerageren. Foeragerende vleermuizen binnen het plangebied kunnen derhalve niet worden uitgesloten.

Er is ten behoeve van de sloop van een woonhuis op Veersedijk 271 in 2019 een aanvullend onderzoek uitgevoerd² naar het voorkomen van vleermuizen binnen het plangebied. In dit onderzoek zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en essentiële foerageergebieden uitgesloten. Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen, vliegroutes en essentieel foerageergebied binnen het plangebied is uitgesloten. Wel komen mogelijk foeragerende en langs-vliegende vleermuizen voor binnen het plangebied.

Vogels

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat in of in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van verschillende soorten broedvogels met zowel jaarrond als niet-jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten waargenomen: ekster, huismus, huiszwaluw, sperwer, dwergmeeuw, zilvermeeuw, knobbelzwaan, aalscholver, meerkoet en boerenzwaluw.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Deze nesten zijn beschermd omdat ze jaarrond worden gebruikt, of omdat een soort zeer honkvast is en er elk jaar naar terugkeert en moeilijk in staat is om een nieuw nest te maken. Dit kan zowel gaan om soorten die broeden in bebouwing als om soorten die broeden in bomen. Van de volgende broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn vanuit de literatuur waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend van soorten als: ransuil, buizerd, boomvalk en sperwer.

Tijdens het 1ste veldbezoek zijn de bomen binnen en in de omgeving van het plangebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van grote nesten, deze zijn niet waargenomen. De aanwezigheid van potentieel jaarrond

² Adviesbureau mertens B.V. (2019), *Vleermuizen en broedvogels ter plaatse van en direct rond Veersedijk 267-273 te Hendrik-Ido-Ambacht*. Rapportnummer: 2019.3346

beschermde nesten van boom broedende soorten als: ransuil, buizerd, boomvalk en sperwer is echter niet uitgesloten. De bomen binnen het plangebied hadden nog blad waardoor nesten moeilijk waren waar te nemen. Daarnaast vloog de sperwer uit een van de daar aanwezige bomen. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van boombroedende soorten is daarom tijdens het 2^e veldbezoek opnieuw gecontroleerd. Hierbij zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

Ook is ten behoeve van de sloop van het woonhuis op Veersedijk 271 in 2019 een aanvullend onderzoek³ uitgevoerd naar gebouwbewonende broedvogels. Uit het onderzoek blijkt dat er geen territoria of nesten zijn waargenomen van huismus en gierzwaluw. Gebouwbewonende soorten met een jaarrond beschermd nest zijn daarmee uitgesloten. Daarnaast is hier voor de kap en sloop reeds een vergunning afgegeven en was deze ten tijde van het 2^e veldbezoek gesloopt.

De bedrijfswoning op Veersedijk 253 is in het 2^e veldbezoek gecontroleerd op mogelijkheden voor (jaarrond) beschermde nesten. Deze zijn niet waargenomen. Er waren geen schuine dakpannen en er zijn geen zwaluwnesten tegen de gevels aangetroffen (zie Figuur 5-2).

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van boombroedende soorten is uitgesloten. Nesten van gebouwbroedende soorten kunnen mogelijk aanwezig zijn ter plaatse van Veersedijk 253. Bij een sloopmelding moet dit nader onderzocht worden. Momenteel zijn negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten uitgesloten en zijn er geen vervolgmaatregelen nodig ten aanzien jaarrond beschermde nesten.

Figuur 5-2: Gevel en dak Veersedijk 253

Vogels zonder jaarrond beschermd nest

In het plangebied en de direct omgeving kunnen algemene broedvogels voorkomen. In het plangebied is geschikt leefgebied (bomen en struiken) aanwezig voor vogelsoorten om tot broeden te komen. Aanwezigheid van algemene broedvogels binnen het plangebied is niet uitgesloten.

Amfibieën

Alpenwatersalamander

³ Adviesbureau mertens B.V. (2019), *Vleermuizen en broedvogels ter plaatse van en direct rond Veersedijk 267-273 te Hendrik-Ido-Ambacht*. Rapportnummer: 2019.3346

Alpenwatersalamander is een niet-kritische soort. In allerlei wateren vindt voortplanting plaats. De soort heeft wel een significante voorkeur voor beschaduwde wateren, veel voortplantingswateren van de soort liggen dan ook in of nabij bos. De landhabitat van de alpenwatersalamander wordt gevormd door allerlei typen loofbos. Op het land worden als schuilplaatsen allerlei vochtige plekken gebruikt. De dieren worden onder hout, stenen, mos en afval aangetroffen (RAVON, 2022).

De verspreidingsgegevens uit de NDFF wijzen op het voorkomen van de alpenwatersalamander ter plaatse van Papendrecht op 1,5 km ten oosten van het plangebied. Het betreft een waarneming buiten natuurlijk verspreidingsgebied van de alpenwatersalamander. Binnen het plangebied zijn geen permanente watervoerende elementen aanwezig. Op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens is het voorkomen ter plaatse van het plangebied uitgesloten.

Het voorkomen van beschermde amfibiesoorten binnen het plangebied is op voorhand uitgesloten.

Reptielen

De NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde reptielen binnen en nabij het plangebied. De meeste reptielen komen voor in (vochtige) heidevegetaties met pijpenstro velden en vennen op veen- en zandgronden en eikenhakhout- en ruigtebosjes langs bosranden. Dergelijk biotoop ontbreekt binnen het plangebied. Daarnaast ontbreken geschikte voortplantingsplaatsen (broeihopen) voor ringslangen. Het voorkomen van beschermde reptielen wordt o.b.v. verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid uitgesloten.

Binnen het plangebied is het voorkomen van reptielen uitgesloten.

Ongewervelden

Op basis van de verspreidingsgegevens kan de grote vos en de rivierrombout (Categorie Habitatrichtlijn) voorkomen binnen en in de omgeving van het plangebied. Deze soorten zijn gebonden aan verschillende biotopen zoals bosranden, boomgaarden, bossen, solitaire bomen en rivieren en beken. Het ontbreekt binnen het plangebied aan bossen, boomgaarden, solitaire bomen en beken. Op basis van habitatgeschiktheid kan het voorkomen van de grote vos worden uitgesloten. Wel grenst het plangebied aan de Noord (rivier).

De rivierrombout is gelinkt met zandige substraten in ondiepe, onbegroeide, stromingsluwe riviertrajecten. Dit is niet aanwezig binnen het plangebied. Ze komen ook in minder mate voor buiten oevers met zandige substraten, mits er een goed bodemsubstraat (organisch materiaal en onder weinig invloed van scheepsvaart) aanwezig is⁴.

Doordat de oevers langs het plangebied en de ter-water-latingsplaatsen zijn beschoeid, zijn er geen plaatsen die geschikt zijn voor de larven van de rivierrombout om uit te sluipen langs het plangebied. Het voorkomen van beschermde ongewervelden is hierdoor redelijkerwijs worden uitgesloten. Wel kunnen de soorten sporadisch zwervende individuen langs en binnen het plangebied voorkomen. De soorten zijn echter zeer mobiel en goed in staat het plangebied te ontvluchten ten tijde van de uitvoer van de werkzaamheden.

Binnen het plangebied kunnen mogelijk de grote vos en rivierrombout zeer sporadisch migrerend voorkomen.

⁴ Vlinderstichting (2022) geraadpleegd op <https://assets.vlinderstichting.nl/docs/4e737f6c-b9ae-449a-a654-6f6f993d488e.pdf>

5.3 Effectenbeschrijving- en beoordeling

Door middel van een beknopte analyse van het project in relatie tot de biotoopeisen van de beschermde soorten uit het onderzoeksgebied is beoordeeld welke negatieve effecten de voorgenomen werkzaamheden kunnen hebben op mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende beschermde soorten.

Effecten op beschermde soorten zijn onder te verdelen in tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten treden alleen op tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Het gaat bijvoorbeeld om extra geluid, licht en kans op het doodrijden van dieren door inzet van groot materieel. Permanente effecten kunnen een gevolg zijn van de uitvoering van de werkzaamheden en daarnaast ook van gebruik van het gebied na afronding. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verdwijnen van leefgebied door ruimtebeslag.

Grondgebonden zoogdieren

Steenmarter

Tijdelijke effecten

Door de inzet van zwaar materieel en gebruik van verlichting kunnen steenmarters door de daarmee gepaard gaande effecten (geluids- en lichtproductie) worden verstoord. Binnen het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen waargenomen. Het plangebied is mogelijk wel geschikt als foerageergebied. Gezien het ontbreekt aan geschikte verblijfplaatsen en in de omgeving van het plangebied is alternatief leefgebied aanwezig is, is er geen sprake van essentieel foerageergebied. Steenmarters zijn mobiel en goed in staat uit te wijken naar alternatief leefgebied in de omgeving. Hierdoor zijn overtredingen op verbodsbepalingen met betrekking tot steenmarters uitgesloten.

Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren

Tijdelijke effecten

Door de inzet van zwaar materieel en gebruik van verlichting in de omgeving van de gebouwen, bospercelen en bomenrijen in of nabij het plangebied kunnen, algemeen voorkomende soorten als konijn en muizen, door de daarmee gepaard gaande effecten (geluids- en lichtproductie) worden verstoord. Het betreft echter mobiele soorten die tijdelijk kunnen vluchten naar nabijgelegen leefgebied. Dit leidt niet direct tot het overtreden van een van de verbodsbepalingen voor deze soorten. Echter, indien de verstoring van langere duur is, kan dit leiden tot het (tijdelijk) verlaten van vaste voortplantings- of rustplaatsen. Dit is afhankelijk van de periode waarin werkzaamheden worden uitgevoerd. Bij werkzaamheden in de kraamperiode van voornoemde zoogdieren (veelal april t/m augustus) kunnen de jonge dieren sterven. In dat geval is alsnog sprake van het aantasten van een verblijfplaats, ondanks het feit dat deze niet direct wordt aangeroerd, hetgeen een overtreding is van artikel 3.10, lid 1a en 1b. Voor deze algemeen voorkomende beschermde soorten bestaat in de Provincie Zuid Holland een algemene vrijstelling voor het aanvragen van een ontheffing bij overtreding van verbodsbepalingen. Om deze reden hoeft voor de optredende verstoring door het verwijderen van de ondergroei en/of het deels dempen van de watergang, geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dienen voorzorgsmaatregelen genomen te worden om doding of verwonding zo veel mogelijk te voorkomen. De maatregelen komen overeen met de maatregelen om invulling te geven aan de algemene zorgverplichting, die te allen tijde van toepassing is (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming), voor zowel beschermde als vrijgestelde of niet-beschermde soorten.

Vleermuizen

Tijdelijk

De effecten van de werkzaamheden zijn afhankelijk van het moment van uitvoering (periode in het jaar en op de dag). Wanneer de werkzaamheden 's nachts worden uitgevoerd in het actieve seizoen van vleermuizen (grofweg half maart t/m half november) en daarbij kunstverlichting wordt toegepast, is verstoring van langs vliegende en foeragerende vleermuizen niet uit te sluiten. De werkzaamheden kunnen daardoor leiden tot een overtreding van artikel 3.5, lid 2 van de Wnb.

Permanent

De voorgenomen ontwikkeling heeft geen effect op verblijfplaatsen en vliegroutes gezien deze niet aanwezig zijn in het plangebied. Wel kan door de voorgenomen ontwikkeling foerageergebied verloren van vleermuizen gaan. Gezien in de omgeving alternatief foerageergebied aanwezig is, is er geen sprake van essentieel foerageergebied. Ook komt er in de nieuwe situatie weer foerageergebied terug. Wel kan door kunstverlichting het foerageergebied worden verstoord. De werkzaamheden kunnen daardoor leiden tot een overtreding van artikel 3.5, lid 2 van de Wnb.

Vogels*Tijdelijke effecten*

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd in het broedseizoen kunnen broedende vogels in het plangebied en de directe omgeving worden verstoord. Wanneer broedende vogels voortijdig het nest verlaten, geldt dit als het opzettelijk vernietigen of beschadigen van nesten en eieren van vogels. Dit is een overtreding van artikel 3.1, lid 1, 2 en 4, van de Wnb. Het broedseizoen valt voor de meeste soorten tussen half maart en half augustus. Ook daarbuiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen, indachtig het risico van broedende “stadsduiven” in de periode september/oktober.

Permanente effecten

De kap van bomen kan leiden tot vernietiging van nesten, en verstoring en/of doding van broedvogels. De werkzaamheden leiden daardoor potentieel tot een overtreding van 3.1, lid 1, 2 en 4, van de Wnb. Er dient wel buiten het broedseizoen gewerkt te worden.

5.4 Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen

In deze paragraaf zijn de te nemen vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader onderzoek en het nemen van voorzorgs- of mitigerende maatregelen, beschreven. Indien aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het onderzoek is aangetoond, is bepaald of overtredingen van verbodsbepalingen te verwachten is, en of een ontheffing in het kader van de Wnb, noodzakelijk is. Dit is niet gedaan voor de soortgroepen waarvan overtreding van verbodsbepalingen vanuit de aard van de werkzaamheden of het afwezig zijn van beschermde exemplaren, op voorhand zijn uitgesloten.

Vleermuizen

Om het verstoren van foeragerende of langsvliegende vleermuizen in de omgeving van het plangebied (en overtreding van verbodsartikelen van de Wnb) te voorkomen zijn de volgende maatregelen nodig:

- De aanlegwerkzaamheden bij daglicht uit te voeren van zonsopkomst tot zonsondergang
- Bij nachtelijke werkzaamheden aangepaste verlichting te gebruiken die gericht is op de bouwplaats en niet op het omringende landschap.

Het overtreden van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen kan op voorhand niet worden uitgesloten. Door het nemen van de volgende maatregelen kunnen overtredingen op verbodsbepalingen van de Wnb worden voorkomen:

Werken tussen zonsondergang en zonsopkomst ter hoogte van mogelijke foerageergebieden en vliegroutes of bij nachtelijke werkzaamheden lichtverstoring zo veel als mogelijk vermijden:

- Lichtverstoring kan vermeden worden door de hoeveelheid licht te beperken tot waar het strikt nodig is door middel van:
 - Hoeveelheid verlichting te minimaliseren en;
 - De positie van een lamp aan te passen (bijvoorbeeld lagere hoogte) zodat deze foerageergebieden en vliegroutes niet beschijnt en/of;

- Het gebruik van armaturen die het licht zoveel mogelijk bundelt om onnodige verstrooiing van licht tegen te gaan. Hiermee wordt verstoring van vliegende en foeragerende vleermuizen tegengegaan.

Bovenstaande maatregel is van toepassing indien gewerkt wordt in de actieve periode van vleermuizen, indien buiten de actieve periode van vleermuizen gewerkt wordt, dus in de winterrustperiode van half november t/m half maart, zijn geen aanvullende maatregelen nodig en kan regulier licht worden toegepast.

Broedvogels:

Ontheffing voor vernietiging van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van (langdurige) verstoring of vernietiging van broedgevallen noodzakelijk is. Het verstoren van broedgevallen van vogels met zowel jaarrond al niet jaarrond beschermde nesten is te voorkomen door de volgende maatregelen:

- Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels. Deze periode loopt globaal van 15 maart t/m augustus.

Werkzaamheden tijdens het broedseizoen zijn alleen toegestaan door:

- De kap- en bouwwerkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen en;
- De vegetatie binnen het plangebied voorafgaand aan het broedseizoen indien nodig kortmaaien/verwijderen en/of kort houden. Deze maatregel is echter niet 'waterdicht'. Broedvogels zijn tot op zekere hoogte te 'sturen' maar vestiging kan je niet met volledige zekerheid voorkomen. Het kan daardoor zijn dat werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden, ondanks het nemen van mitigerende maatregelen. Het werken buiten het broedseizoen heeft daarom altijd de voorkeur.
 - Het is daarom van belang om het terrein enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren door een ter zake kundig ecooloog. In de periode van november tot en met januari is dit niet nodig omdat de kans op broedgevallen dan nihil is.

Algemene zorgplicht

Voor alle soorten, beschermd of niet, geldt te allen tijde de algemene zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de algemene zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden bij voorkeur alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht
- Na zonsondergang wordt het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperkt en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen;
- Bij het bouwrijp maken en het kappen van de bomen binnen het plangebied, wordt er één richting opgewerkt, zodat kleine dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben om te vluchten;
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt enkel gebruik gemaakt van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten en beschadiging van hun leefgebied voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden (opnieuw) geïnspecteerd te worden door een erkend ecooloog.

Ecologisch werkprotocol

Voorgenoemde maatregelen en toepassen van preventieve dan wel mitigerende maatregelen dienen door

een ecologisch deskundige te worden bewaakt. Hiertoe dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Dit ecologisch werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden op locatie aanwezig te zijn.

5.5 Conclusie wettelijk beschermde soorten

Het onderstaande overzicht (tabel 5-1) geeft een samenvatting van de mogelijk voorkomende beschermde soorten in en rondom het plangebied en de hierboven beschreven effecten. In deze samenvatting is ook beschreven of nader vervolgonderzoek noodzakelijk is en eventueel ontheffing noodzakelijk is.

Tabel 5 1. Overzicht van voorkomende en niet uitgesloten soorten in het onderzoeksgebied, de mogelijk optredende negatieve tijdelijke en permanente effecten, en welk verbodsartikel van toepassing is. Er is ook aangegeven of vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Soortgroep	Soort of soorten	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Verbodsartikel Wnb	Vervolgstappen/voorzorgsmaatregelen noodzakelijk?
Broedvogels	Algemene broedvogels	Vernietiging van nesten, Verstoring van broedende vogels en doden van individuen	Artikel 3.1, lid 1, 2 en 4.	Nemen van voorzorgmaatregelen Vermeld in paragraaf 5.4. In het kort: - Werken buiten broedseizoen; - Of werken buiten de verstoringafstand.
Vleermuizen	Meerdere soorten	Verstoring van individuen	Artikel 3.5, lid 2.	Nemen van voorzorgmaatregelen Vermeld in paragraaf 5.4. In het kort: - De aanlegwerkzaamheden bij daglicht uit te voeren van zonsopkomst tot zonsondergang; - Bij nachtelijke werkzaamheden aangepaste verlichting te gebruiken die gericht is op de bouwplaats en niet op het omringende landschap.

6 Toetsing wettelijk beschermde houtopstanden

In dit hoofdstuk is beoordeeld of een kapmelding nodig voor het kappen van de houtopstand zoals bedoeld in de Wnb en APV.

6.1 Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde houtopstanden

Voor het onderdeel Houtopstanden is onderzocht of de bescherming van houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb, binnen het project van toepassing is. Op basis van de kaart “Komgrenzen ZH Wnb” valt het plangebied binnen de bebouwde kom en derhalve onder de APV. Op basis van de APV vallen de te kappen bomen onder een houtopstand. Echter is alleen voor het vellen van een houtopstand die onderdeel uitmaakt van de “Groene Kaart” een melding nodig. Gezien de bomen binnen het plangebied niet op de “Groene Kaart” staan zijn er geen vervolgstappen noodzakelijk. Wel is een kapvergunning noodzakelijk binnen de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht.

6.2 Conclusie wettelijk beschermde houtopstanden

Er is geen sprake van de kap van houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb en/of de APV. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor het kappen van bomen in het kader van de Wnb. Binnen de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht is wel een kapvergunning benodigd voor het kappen van de bomen binnen het plangebied.

7 Toetsing planologisch beschermde gebieden

In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied planologisch beschermde NNN- zijn gelegen en wordt beoordeeld of er vervolgstappen nodig zijn.

7.1 Werkwijze onderzoek naar planologisch beschermde gebieden

Het NNN-beleid is vastgelegd in de Omgevingsverordening, hierin zijn de regels opgenomen waaraan ruimtelijke plannen moeten voldoen. Bij dit onderdeel is onderzocht of het plangebied in of nabij het NNN ligt. Hiervoor is gebruik gemaakt van interactieve kaart van de provincie Zuid-Holland. Op grond van de aard van de ingreep en de afstand tot beschermde gebieden wordt bepaald of en welke vervolgstappen nodig zijn.

7.2 Ligging plangebied ten opzichte van het Natuurnetwerk

Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op 100 meter ten zuidoosten van het plangebied (zie Figuur 7-1). Het betreft een N14.01 Rivier-en beekbegeleidend bos.

Figuur 7-1. De Ligging van het plangebied (weergegeven in rood) ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland (NNN)

7.3 Toetsing Omgevingsverordening Provincie Zuid Holland - NNN

Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd in gebieden die zijn aangewezen als NNN-gebied. Binnen de provincie Zuid-Holland is een toets van externe werking niet nodig. Significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van omliggende NNN-gebieden zijn op voorhand uitgesloten. Er hoeven geen extra maatregelen getroffen te worden met betrekking tot het NNN.

8 Conclusie en aanbevelingen

8.1 Gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Boezem Kinderdijk en ligt op ongeveer 6 km afstand van het plangebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten verzuring en vermesting door stikstofdepositie uit de lucht (tijdens de aanlegfase) niet op voorhand uitgesloten. Voorheen voorzag de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in een partiële vrijstelling voor de vergunningsplicht. Echter is na uitspraak van de rechter op 2 november 2022 (Raad van State) deze partiële vrijstelling te komen vervallen. Voor zowel de aanlegwerkzaamheden en als het toekomstige gebruik van het terrein dient dan ook een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden.

8.2 Soortenbescherming

Het onderstaande overzicht (Tabel 8-1) geeft een samenvatting van de mogelijk voorkomende beschermde soorten in en rondom het plangebied en de hierboven beschreven effecten. In deze samenvatting is ook beschreven of nader vervolgonderzoek noodzakelijk is en eventueel ontheffing noodzakelijk is.

Tabel 8.1. Overzicht van voorkomende en niet uitgesloten soorten in het onderzoeksgebied, de mogelijk optredende negatieve tijdelijke en permanente effecten, en welk verbodsartikel van toepassing is. Er is ook aangegeven of vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Soortgroep	Soort of soorten	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Verbodsartikel Wnb	Vervolgstappen/voorzorgsmaatregelen noodzakelijk?
Broedvogels	Algemene broedvogels	Vernietiging van nesten, Verstoring van broedende vogels en doden van individuen	Artikel 3.1, lid 1, 2 en 4.	Nemen van voorzorgmaatregelen Vermeld in paragraaf 5.4. In het kort: - Werken buiten broedseizoen; - Of werken buiten de verstoringafstand.
Vleermuizen	Meerdere soorten	Verstoring van individuen	Artikel 3.5, lid 2.	Nemen van voorzorgmaatregelen Vermeld in paragraaf 5.4. In het kort: - De aanlegwerkzaamheden bij daglicht uit te voeren van zonsopkomst tot zonsondergang; - Bij nachtelijke werkzaamheden aangepaste verlichting te gebruiken die gericht is op de bouwplaats en niet op het omringende landschap.

8.3 Houtopstanden

Er is geen sprake van de kap van houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb en/of de APV. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor het kappen van bomen in het kader van de Wnb. Binnen de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht is wel een kapvergunning benodigd voor het kappen van de bomen binnen het plangebied.

8.4 Natuurnetwerk Nederland

Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd in gebieden die zijn aangewezen als NNN-gebied. Binnen de provincie Zuid-Holland is een toets van externe werking niet nodig. Significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van omliggende NNN-gebieden zijn op voorhand uitgesloten. Er hoeven geen extra maatregelen getroffen te worden met betrekking tot het NNN.

9 Literatuur

FLORON (2022), informatie over planten, via FLORON Verspreidingsatlas, <https://www.verspreidingsatlas.nl>.

Provincie Zuid-Holland, ruimtelijke verordening via: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/omgevingsbeleid/zuid-hollandse-omgevingsverordening/>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2022a), informatie over de ligging en begrenzing van verschillende Natura 2000-gebieden via: <https://www.natura2000.nl/>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2022b), informatie mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden via: <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2022c), Wet van 10 maart 2021 tot wijziging van de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering, via, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2021-140.html>

Nationale Databank Flora en Fauna, periode 2012 tot 2022, via: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>.

Omgevingsweb (2022), Wet en Besluit stikstofreductie en natuurverbetering: een verlichting voor de bouwsector. <https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/wet-en-besluit-stikstofreductie-en-natuurverbetering-een-verlichting-voor-de-bouwsector/>.

RAVON (2022), algemene informatie over amfibieën en reptielen en verspreidingsgegevens via: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>.

STOWA (2022), algemene informatie over amfibieën en reptielen en verspreidingsgegevens via <http://soortprotocolflora-enfaunawet.stowa.nl/documents/soortprotocolflora-enfaunawet.pdf>

Verspreidingsatlas (2022), via: <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuiswerkgroep Nederland (2022), algemene informatie over verschillende soorten vleermuizen via: www.vleermuis.net.

Vlinderstichting (2022), algemene informatie over de witsnuitlibel via: <https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/gevlekte-witsnuitlibel>.

Vogelbescherming (2022), informatie over verschillende soorten vogels, via: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels>.

Zoogdiervereniging (2022), informatie over de verspreiding en ecologie van zoogdiersoorten, via: <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>.

Bijlage I: Juridisch- en Beleidskader

Inleiding Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van Natura 2000-gebieden en bepaalde soorten planten en dieren geregeld in de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). De wet bevat regels voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten en de belangrijkste natuurgebieden in Nederland. Daarnaast bevat de wet onder meer bepalingen ten aanzien van de jacht en houtopstanden.

Naast de bescherming van natuur en biodiversiteit voorziet de Wnb in de decentralisatie van taken en bevoegdheden en de vereenvoudiging van regelgeving. De Europese regelgeving, met name de Vogel- en Habitatrichtlijn, vormt het kader en het uitgangspunt van deze wet. Het instrumentarium van de Wnb sluit aan op het huidige omgevingsrecht en de toekomstige Omgevingswet. De uitwerking van de wet is vastgelegd in de regeling en het besluit natuurbescherming.

Natura 2000 (Wnb hoofdstuk 2)

Het onderdeel Gebiedsbescherming (H2) van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Hoewel het de meest strikte vorm van juridische bescherming betreft, heeft deze wet daardoor vaak een beperkte reikwijdte, die zich beperkt tot de grenzen van een Natura 2000-gebied en uitsluitend die natuurwaarden ten aanzien waarvan daarbinnen instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Voor elk van de in het kader van Natura 2000 aangewezen gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, nader uitgewerkt in een beheerplan, die gelden als toetsingskader. Uitgaande van die instandhoudingsdoelstellingen dient nagegaan te worden of sprake is van conflicten met het duurzaam behalen van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en zo ja, of de wezenlijke kenmerken en waarden van een Natura 2000-gebied in het geding zijn.

Voorgaande geldt sinds 29 mei 2019 ook weer onverkort voor effecten ten gevolge van depositie van stikstof, gevat onder de storingsfactor “Verzuring en Vermesting door stikstof uit de lucht (3 & 4)”; de generieke Passende Beoordeling voor het PAS, waarin rekening werd gehouden met de verschillende bron- en herstelmaatregelen, is niet langer bruikbaar als beoordelingskader.

Bij de beoordeling van effecten op instandhoudingsdoelstellingen is ook zogenoemde externe werking van belang. Dat wil zeggen dat ook beschouwd moet worden in hoeverre voorgenomen activiteiten buiten Natura 2000-gebieden negatieve effecten hebben op in deze gebieden geldende instandhoudingsdoelstellingen. In zoverre is de reikwijdte van de Wet natuurbescherming onbegrensd, zo volgt uit staande jurisprudentie. In geval van emissie en depositie van stikstof is dit bijvoorbeeld relevant. Vaak vindt de emissie plaats (ver) buiten de grenzen van een Natura 2000-gebied, maar daalt de stikstof neer in Natura 2000-gebieden waar deze negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen die daar gelden.

Hoe werkt een beoordeling voor Natura 2000-gebieden?

Voor projecten of plannen waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat deze, rekening houdend met externe werking en gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, dient in een oriënterende fase onderzocht te worden of het voornemen significante negatieve effecten kan hebben.

Vaak heeft deze oriënterende fase de vorm van een zogenoemde Voortoets waarin ten minste voor elk van de storingsfactoren uit de Effectenindicator (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit 2020) wordt nagegaan óf deze relevant is (aan de orde is) en zo ja óf negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Indien op grond van de Voortoets niet kan worden uitgesloten dat een voornemen uitgaande van de instandhoudingsdoelstellingen (significant) negatieve effecten kan hebben, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. De resultaten van dit onderzoek dienen te worden neergelegd in een Passende Beoordeling.

In de Passende Beoordeling wordt de best beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt om in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen na te gaan welke effecten aan de orde zijn, waarbij mitigerende maatregelen (maatregelen die de effecten terugdringen) meegenomen mogen worden, om zo waar mogelijk het optreden van effecten uit te sluiten.

Voor projecten of handelingen waarvan uit de Passende Beoordeling volgt dat ze afzonderlijk of in cumulatie kunnen leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken kan geen vergunning worden verleend, tenzij een zogenoemde ADC-toets (die formeel geen onderdeel is van de Passende Beoordeling) succesvol kan worden doorlopen. De stappen die volgordelijk allemaal succesvol moeten worden doorlopen zijn dan:

Er zijn geen Alternatieve oplossingen met minder gevolgen voor het gebied.

Het project is nodig om Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Overigens gelden als Dwingende redenen van groot openbaar belang alleen die gronden, die zijn vastgelegd in de Europese Habitat- of Vogelrichtlijn.

De nodige Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Beschermde soorten (Wnb hoofdstuk 3)

De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Voor alle in het wild levende planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb artikel 1.11. Deze plicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving.

Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk worden voorkomen, en dat bij de inrichting aandacht wordt besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

Beschermingsregimes

Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb)

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).

- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.5 van de Wnb)

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.

- Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.10 van de Wnb)

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten van nature voorkomend in Nederland.

Verbodsbepalingen

Elk van de beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van deze verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 3.1 en 3.2 (van de Wnb) zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie Tabel 2-1) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien toe op de ‘nationale’ andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen.

Bij de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van de Wnb wordt bepaald of beschermde plant- en diersoorten kunnen voorkomen in het onderzoeksgebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

Tabel 1 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2	Beschermingsregime andere soorten § 3.3
Art. 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Art. 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Art. 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 4: Het is verboden vogels opzettelijk te storen.	Art. 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	
Art. 3.1 lid 5: Opzettelijk storen is niet verboden indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden en is een ontheffing nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing.

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden per beschermingsregime. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang). Onder de Wnb geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit.

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoed, is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Het bevoegd gezag voor dit project is provincie Zuid-Holland. Voor sommige soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen op basis van Provinciale Staten vastgestelde provinciale verordeningen. De vrijgestelde soorten in Zuid-Holland zijn in Tabel 2 2 weergegeven. De algemene zorgplicht (artikel 1.11) blijft wel te allen tijde van toepassing.

Tabel 2 Soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen.

Zoogdieren				Amfibieën en reptielen
Aardmuis	Egel	Konijn	Veldmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Vos	Gewone pad
Bunzing	Haas	Ree	Wezel	Kleine watersalamander
Dwergmuis	Hermelijn	Rosse woelmuis	Woelrat	Meerkikker
Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis		Bastaardkikker (middelste groene kikker)

Voorzorgs- en mitigerende maatregelen

Indien door voorzorgsmaatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Het gaat erom dat de voorzorgsmaatregel zorgt dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort blijft behouden en de betreffende soort niet gedood, verwond of verstoord wordt.

De voorzorgsmaatregelen worden als randvoorwaarde meegegeven aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is, dan dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de optredende effecten te verzachten. Omdat sprake is van het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen, moet een ontheffing worden aangevraagd. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

Opzettelijkheid

In de Wnb is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant”.

Wezenlijke invloed

Met de term ‘wezenlijke invloed’ wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort. Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zelf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de huidige staat van instandhouding van de soort. In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden gezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve

invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.

Bescherming van houtopstanden (Wnb hoofdstuk 4)

In de Wnb is de bescherming van houtopstanden geregeld. Het doel van de regels met betrekking tot houtopstanden onder de Wnb is de instandhouding van het bosareaal. Om deze doelstelling te realiseren blijven de meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod ingeval van houtkap bestaan. De kap dient daarbij wel nog steeds een bepaalde omvang en locatie te hebben. Enkel houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom worden gereguleerd.

De voormalige boswet is grotendeels overgenomen in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Bij de kap van ten minste 10 are of meer dan 20 bomen is een kapmelding verplicht. De Wet natuurbescherming hanteert het principe van 1-op-1 compensatie, beter bekend als de herplantplicht.

Dunningswerkzaamheden in het kader van natuurbeheer of boskap ten behoeve van realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied zijn in beginsel vrijgesteld van herplantplicht, maar dienen wel gemeld te worden. Verder zijn bijvoorbeeld fruitboomgaarden, lijnvormige beplantingen van wilgen of populieren, kerstbomen en houtopstanden op erven en tuinen vrijgesteld van bescherming.

Meldplicht ten aanzien van de voorgenomen kap

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie. In artikel 4.2 is namelijk opgenomen dat het verboden is een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. De provincie kan bij verordening regels stellen over de melding, bedoeld in het eerste lid. Deze regels kunnen in elk geval betrekking hebben op de gegevens die bij de melding worden verstrekt, de termijn waarbinnen de melding wordt gedaan, en de wijze waarop de melding wordt gedaan.

Herplantplicht en vrijstellingsmogelijkheid

Een eigenaar moet binnen drie jaren na het vellen of het tenietgaan van de houtopstand zorgdragen voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen over de bosbouwkundig verantwoorde wijze van herbeplanting, bedoeld in het eerste lid.

Gedeputeerde staten kan ontheffing verlenen van het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Deze regels kunnen onder meer betrekking hebben op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de gevelde houtopstand.

Kapverbod

De melding vergemakkelijkt de controle op de uitvoering van deze plicht tot herbeplanting en maakt het mogelijk voor gedeputeerde staten om een kapverbod op te leggen. Het kapverbod kan door gedeputeerde staten telkens voor ten hoogste vijf jaar worden opgelegd ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.

Planologische gebiedsbescherming (NNN)

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland, voorheen Ecologische Hoofdstructuur, is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones.

“Nee, tenzij”

De bescherming van deze waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde “nee, tenzij”-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan (‘nee’) als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten vereist.

De provincie beschermt het NNN via het ruimtelijk beleid om ervoor te zorgen dat de omvang en kwaliteit van deze gebieden niet afneemt. Dit is geregeld in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Hoofdpijn is daarbij dat nieuwe ontwikkelingen in het NNN per saldo niet mogen leiden tot significante aantasting van het NNN, tenzij er een groot openbaar belang is én alternatieven ontbreken (Nee tenzij. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve natuurgevolgen in het Natuurnetwerk Nederland zijn niet toegestaan (‘nee’), tenzij groot openbaar belang en het ontbreken van alternatieven aangetoond is. Het Nee-tenzij komt uit het rijksbeleid en is uitgewerkt in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en Verordening (PRV).

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze zijn te vinden in het “Natuurbeheerplan” van de betreffende provincie, de Index Natuur en Landschap en de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden voor zover de onder het Natuurnetwerk Nederland aangewezen gebieden ook in een Natura 2000-gebied liggen.

De vraag wanneer sprake is van een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden kan in het kader van het Natuurnetwerk Nederland niet in algemene zin beantwoord worden. In ieder geval worden alle plannen of projecten die ertoe leiden dat een deel van het netwerk een andere bestemming moet krijgen en daardoor uit de begrenzing moet worden gehaald als significant aangemerkt.